א בקרבו נסכים במדבר פליגי [א] רבינא אמר בלמדין ניסוך המים מניסוך היין פליגי ת"ר א המנסך שלשה לוגין יין בחוץ חייב ר' אלעזר בר"ש אומר והוא שקדשן בכלי מאי בינייהו אמר רב אדא בר [ב] רב יצחק ב בירוצי מידות איכא בינייהו רבא בריה דרבה [ג] אמר קרבו נסכים בבמה [ד] איכא בינייהו ובפלוגתא דהני תנאי דתניא [ה] ג במת יחיד אינה צריכה נסכים דברי רבי וחכ"א טעונה נסכים והני תנאי כהני תנאידתניא 1 כי תבאו להטעינה נסכים בבמה גדולה הכתוב מדבר אתה אומר בבמה גדולה או אינו [ו] אפי' בבמה קטנה כשהוא אומר 1 אל ארץ מושבותיכם וגו' [ז] אשר אני נותן לכם הרי [ח] בבמה הנוהגת לכולכם הכתוב מדבר דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר כי תבאו להטעינה נסכים בבמה קטנה הכתוב מדבר אתה אומר לבמה קטנה או אינו אלא לבמה גדולה כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם הרי [ח] בבמה הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל לא ד קרבו נסכים במדבר ולדברי ר"ע קרבו נסכים במדבר: רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב: א"ר יוחנן [תנא] רבי נחמיה ה כדברי האומר (א) שיריים מעכבין מיתיבי רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אמר לו ר"ע והלא שירי הדם שירי מצוה הם אמר לו איברין ופדרין יוכיחו שהן שירי מצוה והמקריבן בחוץ חייב אמר לו לא אם אמרת באיברים ופדרים שהן תחלת עבודה תאמר בשירי הדם [ט] שאינן תחלת עבודה ואם איתא לימא ליה הני נמי [י] מעכבי תיובתא והשתא דאמר רב אדא בר אהבה מחלוקת בשיריים הפנימיים אבל בשיריים החיצונים ו דברי הכל לא מעכבי כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימים כי [יא] תניא ההיא בשיריים החיצונים [יב] (ורבי עקיבא לא ידע מאי קאמר רבי נחמיה הוא סבר רבי נחמיה שיריים חיצונים אמר וקא מהדר ליה שיריים החיצונים ורבי נחמיה) לדבריו דר' עקיבא קאמר:

מתני' ג המולק את העוף בפנים והעלה בחוץ חייב ד מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור ו ה השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ פטור

בקרבו נסכים במדבר קמיפלגי. ותרוייהו אית להו יש שיעור למים [יג] וכי מלי טפי לא קדשינהו כלי. ותנא קמא דמחייב לא בעי בנסכים קדושת כלי לחייב עליהן בחוץ דקסבר קרבו נסכים באהל מועד שבמדבר כל ארבעים שנה הילכך ביאת הארץ האמורה בפרשת נסכים בשלח לך ללמדנו בא שבשבע של כיבוש הארץ ושבע של חילוק הארץ כשהיו בגלגל והותרו הבמות כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיב:) תהא במה קטנה של כל יחיד טעונה נסכים דמשום במת ציבור לא איצטריך למימר ביאת הארץ דהא מן המדבר נתחייבו בכך וכיון דבמות יחיד טעונין נסכים והתם כלי שרת ליכא כדאמר בפרק בתרא (לקמן דף קיג.) בחוץ נמי מיחייב עלייהו בשעת איסור הבמות בלא קידוש כלי הואיל ובשעת היתר הבמות קריבין בלא קדושת כלי כדאמרן לעיל [קח:] במעלן על גבי סלע משום דהויא הקרבה בבמת יחיד בשעת היתר הבמות מיחייב עלה בשעת איסור דהא בפנים אם עלה לא ירד כדאמרן לעיל (דף פד:) מנין ליוצא אם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה. ור' אלעזר סבר לא קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ האמור בנסכים לאחר ירושה וישיבה לאחר שקבעו משכן בשילה [יד] הוא דנתחייבו לפיכך הוצרכה ביאת הארץ לכתוב [טו] משום שכל ארבעים שנה שבמדבר לא קרבו [טז] במשכן ובא הכתוב לחייבו [יז] בשילה ובית עולמים ולא בשנות [יח] הכיבוש והחילוק בבמות הקטנות הילכך לא קרבו נסכים בבמה קטנה שהיא [יט] שלא בכלי שרת ואי אסקינהו בשאין מוקדשין בחוץ לא מיחייב עלייהו והכי נמי אמרינן לקמן דמאן דבעי קדושת כלי בנסכים סבר לא קרבו נסכים במדבר: **רבינא אמר בלמדין ניסוך המים כו'.** ודכ"ע קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ האמור בנסכים לבמה קטנה אתא וקרבו בבמה בלא קידוש כלי ומיהו בניסוך היין אשכחן בניסוך המים לא אשכחן דהא חובת ציבור הן ולא קרבו אלא בבמת ציבור בכלי שרת והכא פליגי תנא קמא סבר למידין ניסוך המים מניסוך היין לחייב בחוץ ואפי' לא קדשו בכלי ורבי אלעזר סבר אין למידין וניסוך היין הוא דמתחייב בחוץ בלא כלי אבל ניסוך המים קדשו אין לא קדשו לא: **מאי בינייהו.** במאי פליגי: **בירוצי המדות.** מה שצף על שפת הכלי. ותרוייהו קדושת כלי בעו מיהו רבנן סברי בירוצי מדות של לא נתקדשו ורבי אלעזר סבר לא נתקדשו ותוך כלי בעינן [כ] ופלוגתא דתנאי היא במנחות (דף פח.): **רבה בריה דרבא אמר.** תנא קמא לא בעי קדושת כלי וקרבו נסכים במדבר קמיפלגי לתנא קמא קרבו לרבי אלעזר בר"ש לא קרבו כדפרישית: **ובפלוגתא דהני תנאי.** ר"א בר"ש [כרבי] דאמר אין נסכים בבמה קטנה הילכך לא אשכחן ניסוך בלא קידוש כלי ות"ק כרבנן ס"ל דאמרי יש נסכים בבמת יחיד ואשכחן ליה בלא כלי שרת: **כי תבאו.** בפרשת נסכים כתיב בשלח לך: **להטעינה נסכים בבמה גדולה.** בא הכתוב ללמדך שלא קרבו נסכים במדבר ומשבאו לארץ נתחייבו בהן ובבמת ציבור ולא בבמת יחיד: **או אינו אלא בבמה קטנה.** דאילו בבמה גדולה במדבר נמי קרבי ומיהו עד השתא במה קטנה לא הואי דכל מ' שנה נאסרו הבמות משהוקם המשכן וכשנכנסו לארץ הותרו בשנים שכיבשו וחילקו ובא הכתוב להטעינם נסכים לקדשי במת יחיד: [כא] **כשהוא אומר** (ב) **אשר אני נותן לכם כו': ורבי עקיבא אומר להטעינה נסכים לבמה קטנה.** דאגדולה לא איצטריך דהא במדבר נמי קרבי: **או אינו אלא לבמה גדולה.** ואשמועינן קרא דלא קרבו נסכים במדבר: **בכל מושבות.** דהיינו במת יחיד דאילו במת ציבור [כב] אינה אלא במקום אחד ור' ישמעאל משמע ליה מושבות לאחר ירושה וישיבה: **תנא ר' נחמיה.** במתני' כדברי האומר באיזהו מקומן (לעיל דף נב.) שירי הדם מעכבין בחטאת הילכך עבודה היא להתחייב עליה בחוץ כשאר זורק מקצת דמים: **שירי מצוה הן.** שאין מעכבין את הכפרה כדאמר באיזהו מקומן (שם) יכול יעכבנו תלמוד לומר ואת כל הדם [כג] נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה: הקטר איברים ופדרים אין מעכבין את הכפרה ז) דאין כפרה אלא בדם: **ואם איתא.** לרבי נחמיה מעכבין נימא ליה הני נמי (ג) כתחילת [כד] עבודה הן כשאר מתנות: **מחלוקת.** (ד) באיזהו מקומן דעיכוב שירים: **בחטאות הפנימיות.** כל מתנותיהן מעכבות: **וכי תניא ההיא.** דאודי ליה רבי נחמיה דשירי מצוה הן בשירים החיצונים ומודה רבי נחמיה בהו דהמקריבן בחוץ פטור: **אי הכי.** אמאי אהדר ליה הקטר איברים יוכיח נימא ליה כי אמרי [כה] בפנימים ולא בחיצונים ואת אמרת לי חיצונים: ה"ג **אלא לדבריו דרבי עקיבא קא"ל.** לדידי שירים מעכבין לדידך נמי דאמרת שירי מצוה הן הקטר איברים יוכיח: **מתני' מלק בחוץ.** נבלה היא שאין מליקה אלא בפנים לפיכך פטור על העלאתו ועל מליקתו נמי פטור כדאמרן בריש פירקין (דף קז.) השוחט ולא המולק: **השוחט את העוף בפנים.** פסול ושוב אינו ראוי בפנים לפיכך פטור על העלאתו בחוץ. ואם תאמר והלא כל העולין בחוץ נפסלין ביציאתן וכל [כו] השוחט בחוץ פסול הוא וחייבין על העלאתו התם רחמנא רבייה אבל לענין שאר פסולין מתקבל בפנים בעינן:

בקרבו נסכים במדבר קא מיפלגי. פי' בקונטרס ותרוייהו אית להו יש שיעור למים ואי אפשר לומר כן דר"א על כרחין סבר אין שיעור אלא תרוייהו סברי אין שיעור ושלשת לוגין דתנא קמא לאו דוקא [כז]: **במה גדולה ובמה קטנה.** יש מפרשים דבמה גדולה קרי שעת איסור הבמות ובמה קטנה שעת היתר ופירוש הקונטרס עיקר דתרוייהו [כח] היתר הבמות אלא דבמה גדולה היא במת ציבור ובמה קטנה היא במת יחיד ואע"ג דרבי ישמעאל אמר להטעינה נסכים לבמה גדולה ודריש מושבות לאחר ירושה וישיבה כדפירש בקונטרס וכדתניא בספרי ובפרק קמא דקדושין (דף לז.) ואז נאסרו הבמות שבאו [כט] לשילה ומ"מ [ל] אף כשהותרו אחרי כן בנוב וגבעון מודה רבי ישמעאל דבמת ציבור טעונה נסכים: **לדברי רבי ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר.** בקדושין (ג"ז שם) פירש בקונטרס דלכולי עלמא קרבו בקרבן ציבור ואיני יודע מי הזקיקו לכך ושמא משום דקתני בסיפרי אמר אחד מתלמידי רבי ישמעאל בא הכתוב ללמדך על הנסכים שלא נתחייב יחיד על הנסכים אלא מביאתן לארץ וזה לשון הקונטרס דפירש בקדושין (ג"ז שם:) ר' ישמעאל סבר לא קרבו נסכים במדבר ואף על גב דכתיב במילואים וזה אשר תעשה על המזבח וכתיב בה נסכים בעולת תמיד בקרבן ציבור הוא דהוי אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ לאחר ירושה וישיבה ורבי עקיבא סבר קרבו נסכים ליחיד במדבר: **כי קאמר רבי נחמיה בשיריים הפנימיים.** לעיל בפרק ב"ש (דף לט.) משמע דרבי נחמיה איירי בשיריים החיצונים ושם פירשתי: **וכי תניא ההיא בשיריים החיצונים.** ומה שהשיב לו איברים יוכיחו אע"ג דאיהו גופיה לא חייש בהאי טעמא אורחיה דתנא הכי כדפרישית בפרק התערובת (לעיל דף עז:) (ח):

מסורת הש"ס

א) ע' לקמן קיח. ספרי שלח ק"ז, ב) ע' מנחות פח., ג) ירוש' מגילה פ"א פי"א, ד) [לקמן קיח.] קידושין לז: ספרי שלח ק"ז, ה) יומא ס: [לעיל מב: נב: מנחות טז:] ירוש' יומא פ"ה ה"ו, ו) לעיל פה., ז) לעיל ו., ח) [ד"ה אודו]

שינויי נוסחאות

א] נ"ל קמפלגי. וכן להלן בסמוך (*ש"מ). נ"א רב פפא אמר כלי שרת מקדשין שלא מדעת איכא בינייהו מר סבר כלי שרת מקדשין שלא מדעת ואע"ג דלא מילאן לשם חג ומר סבר אין מקדשין אלא מדעת ואם מילאן לשום חג אין ואי לא לא רבינא (כי"צ): ב] בריה דרב יצחק כצ"ל (*ש"מ): ג] נ"א רבא בריה דרבא (כי"צ וק'). נ"א רבה בריה דרבא (ש"מ. וכ"ה ברש"י). נ"א בספרי יד רב אחא בריה דרב איקא (ב"ש): ד] נ"א במדבר (כי"צ וב"ש וכ"ה ברש"י): ה] נ"א דתניא עולת במת יחיד אינה טעונה נסכים (כתה"י). [בכי"מ וק' ליתא במת]: ו] אינו אלא בבמה (כתה"י וב"ש. וכ"ה ברש"י). [בכי"ל לבמה בכל הענין]: ז] תיבות אל ארץ מושבותיכם וגו' נמחק (ש"מ, כתה"י): ח] תיבת הרי נמחק (ש"מ, כתה"י): ט] הדם שהן סוף עבודה כצ"ל (ש"מ, כתה"י ופרי"ד): י]] נמי תחלת עבודה ניהו תיובתא כצ"ל (ש"מ, כתה"י ופרי"ד): יא] נ"א וכי (כי"צ). וכ"ה ברש"י ובתוס': יב] נ"א א"ה נימא ליה כי אמרי אנא בפנימיים אלא לדבריו כו' (ד"ו רפ"ט וש"ח וש"מ. וכעי"ז בכי"ר וברש"י). בשאר כתה"י הנוסח כמתוקן לפנינו [בלא התיבות שבסוגרים]. בכי"ל ולדבריו: יג] למים ואין כלי שרת מקדשין אלא הראוי להן כצ"ל (ש"מ): יד] בשילה ובבית עולמים הוא דנתחייבו ולא בשעת כיבוש (ש"מ): טו] נ"ל ליכתב (*ש"מ): טז] קרבו נסכים במשכן (כי"פ): יז] לחייבן (כתה"י): יח] בכתה"י וש"מ בשעת: יט] שהיא בלא כלי שרת וכי אסקינהו בשאינן מקודשין בחוץ (*ש"מ): כ] נ"ב ומה שהוא בפנים בתוך הכלי אינו מתחייב עליו לפי שאין בו שיעור. מס' ישן (ב"ש וח"נ). [א"ה נר' דהג' לוגין בודאי נתקדשו גם לר"א, רק כוונתו על הבירוצין לבד דלא תימא ניקדשו מחמת שהן בתוך הכלי]: כא] נ"ל ה"ג כשהוא אומר כו' ור"ל דל"ג אל ארץ מושבותיכם, דלא דריש ליה ממושבותיכם רק מלכם (באה"מ): כב] ציבור לא היתה אלא כצ"ל (*ש"מ): כג] הדם ישפוך נתקו (כי"פ): כד] נ"ל תחילת (*ש"מ): כה] אמרי אנא בפנימים (*ש"מ): כו] נ"ל וכן (*ש"מ): כז] בל"ק מוסיף ע"פ ס"י [ולפנינו הוא בתוס' דלעיל קי ע"ב] וא"ת לת"ק דס"ל דלא בעי בנסכים קדושת כלי מאי שנא נסכים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור. וי"ל דלא דמי לקבלה בכלי חול בפנים וזרק בחוץ [דהתם] אין לנו לחייב מחמת דכשר בבמה הואיל וכבר נפסל בפנים ולא דמי לנסכים שמקריבין בחוץ בכלי חול דלא נפסלו בפנים הס"ד: כח] דתרוייהו בשעת היתר כנלע"ד (באה"מ): כט] נ"ל כשבאו (באה"מ): ל] נ"ל מ"מ (צ"ק וב"ש):

עין משפט נר מצוה

נ א ב מיי' פרק יט מהלכות מעה"ק הלכה ג ד:

נא ג ד ה מיי' שם פי"ח הל' יח:

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם: במדבר טו, ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' כדברי האומר שירי הדם מעכבי: (ב) רש"י ד"ה כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם אשר אני: (ג) ד"ה ואם איתא וכו' הני נמי עבודה כצ"ל ותיבת כתחילת נמחק: (ד) ד"ה מחלוקת דעיכוב שירים באיזהו מקומן בשיריים הפנימיים בחטאות הפנימיות:

מוסף רש"י

בירוצי המדות. כשמודדין יין וממלא כלי ביותר יש בו בירוצין, ואם מיד מערה בכלי גדול נמצאו בירוצין בתוכו, ואם לאו נופל לארץ מאליהם (מנחות פח. מכת"י): **לא קרבו נסכים במדבר.** ואע"ג דכתיב במלואים (שמות כט) וזה אשר תעשה על המזבח, וכתיב ביה נסכים בעולת התמיד, בקרבן ציבור הוא דהוו אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאת הארץ ואילך לאחר ירושה וישיבה: **קרבו נסכים במדבר.** ליחיד, משקרבו לרבים (קדושין לז:) **כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם.** בכל מקום קאמר, ובבמת יחיד הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר, והאי דתליה בביאת הארץ, ה"ק עד עכשיו הייתם במשכן שהבמות נאסרו ועדיין לא הקרבתם נסכים אלא בבמות ציבור ומשתבואו לארץ כל י"ד שנה שלא הוקבע משכן שילה והיו שוכנים בגלגל טרודים במלחמה וקי"ל שהותרו הבמות, בא כתוב זה ללמדנו כי תבואו אל הארץ ותהא במת יחיד מותרת אף היא תטעון נסכים (קידושין לז.): **כשתמצא לומר.** כשתדקדק ותדע מילוי הדברים (ב"מ מ:): **מלק בחוץ.** כתיב אשר ישחט למעוטי מולק (לעיל קז.): **השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ פטור.** על העלייתה, דאינו מתקבל בפנים אלא מלוק (לעיל פה.):